

**A 2019/2020. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

TÖRTÉNELEM

Javítási-értékelési útmutató

Közös feladatok

I. (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) indiai/India
- b) kasztrendszer/varnarendszer
- c) brahmanizmus
- d) harcosok/katonák (katonai előkelők/uralkodók)

II. (Összesen 5 pont.)

- a) Nagy Sándor / Alexandrosz (1 pont)
- b) Kr.e. 336-323 (1 pont)
- c) Arisztotelész (1 pont)
- d) Eufrátesz (0,5 pont)
- e) Alexandria (1 pont)
- f) hellenizmus / hellenisztikus korszak (0,5 pont)

III. (Összesen 5 pont.)

- a) Az angol király (I. Földnélküli János) elveszítette franciaországi birtokait/ vereséget szenvedett a bouvines-i csatában (1214-ben). *(Más hasonló tartalmú válasz elfogadható.)* (1 pont)
- b) 1. 1215-ben,
2. I. (Földnélküli) János (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- c) parlament / rendi gyűlés (1 pont)
- d) 1. II. András / II. Endre,
2. Aranybulla (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- e) ellenállási záradék / ellenállás joga /ius resistendi (1 pont)

IV. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

- A) kettős fejedelemség
- B) kalandozások
- C) primogenitúra
- D) cölibátus
- E) hospes
- F) háramlási jog
- G) szolgabíró
- H) familiaritás
- I) kancellária
- J) urbura

V. (Elemenként 0,5 pont, összesen 8 pont.)

Forrás betűjele	Évszám	Személy	Helyszín	Száma a térképen
A	1038	Szent István	Székesfehérvár	10
B	1526	II. Lajos	Mohács	4
C	1456	Hunyadi János	Nándorfehérvár	2
D	1241	IV. Béla	Muhi	7

VI. (Összesen 5 pont.)

- Habsburg (0,5 pont)
- házasságok révén/házassági szerződésekkel/ dinasztikus politizálással (0,5 pont)
- Francia Királyság / Franciaország (1 pont)
- Oszmán / Török Birodalom (0,5 pont)
- a reformáció kibontakozása / Luther fellépése / az evangélikus vallás kialakulása, elfogadása (*Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.*) (1 pont)
- testvérek voltak (1 pont)
- Hollandia /Németalföld (0,5 pont)

VII. (Összesen 3 pont.)

- nemes és nemes közötti jobbágy és jobbágy közötti jobbágy és polgár közötti
polgár és nemes közötti nemes és jobbágy közötti jobbágy és egyháziak közötti
(helyes aláhúzásonként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- (nemesi) vármegye / megyei bíróság (1 pont)
- A király által külön adományozott jog a halálbüntetés kiszabására. (*Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.*) (1 pont)

VIII. (Összesen 5 pont.)

- 11-12. század 14-15. század 16-17. század (1 pont)
- A bárók állami méltóságok ügyeit familiárisaikkal intézték. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1 pont)
- I. Károly / Károly Róbert (1 pont)
1. pl. Más a birtokadományozás rendszere/ A familiáris birtokait döntő mértékben a királytól kapta.
2. pl. Döntő mértékben nem volt öröklődő a kapcsolat.
(*A válaszok más megfogalmazásban és fordított sorrendben is elfogadhatóak. Más helyes tartalmú válasz is elfogadható.*) (Helyes állításonként 1 pont, összesen 2 pont.)

**Feladatok a rendes érettségi vizsga évét
közvetlenül megelőző évfolyam tanulói részére**

IX. (Összesen 4 pont.)

a)

- A) I. Erzsébet (1 pont)
B) XIV. Lajos (1 pont)
C) Bethlen Gábor (1 pont)

b)

1.	2.	3.
A	C	B

(A helyes sorrend esetén 0,5 pont.)

c) 4. (0,5 pont)

X. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) Orániai Vilmos
b) katolikus
c) városokat
d) 1689
e) alkotmányos/ parlamentáris monarchia

XI. (Összesen 5 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

	A szerző(k) római katolikus(ok)	A szerző(k) protestáns(ok)
A forrás betűjele:	D	A, B, C

- b) székely(ek) (1 pont)
c) unitárius (egyház) (1 pont)
d) Bocskai István (1 pont)

XII. (Összesen 8 pont.)

- a) Buda visszafoglalása (0,5 pont)
b) Erdély megszállása vagy a Diploma Leopoldinum kiadása (0,5 pont)
c) a szerbek betelepítése (0,5 pont)
d) zentai csata (0,5 pont)
e) karlócai béke(kötés) (0,5 pont)
f) A) 1686,
E) 1699. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
g) Ezzel gyengítette a magyar rendeket. (1 pont)
h) Megőrizhették kiváltságaikat. / A magyarországi rendekhez képest kedvezőbb helyzetben voltak. (1 pont)
i) A szerbek határőri feladatot láttak el / a Határőrvidékre telepedtek be / katonaparasztok voltak. (1 pont)
j) Savoyai Jenő (1 pont)
k) Temesvár (0,5 pont)

(Az a), b), c), d), e), g), h) és i) feladatrészekre adott válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatóak. Az a), d) és e) feladatrészekre adott válaszok csak akkor fogadhatóak el, ha szerepel bennük a település megnevezése.)

XIII. (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) amerikai függetlenségi háború
- b) osztrák örökösödési háború
- c) spanyol örökösödési háború
- d)

1.	2.	3.
C	B	A

A helyes sorrend esetén 1 pont, 0,5 pont nem adható.

XIV. (Összesen 4 pont.)

- a) úrbéri rendelet / Urbárium (0,5 pont)
- b) B) (0,5 pont)
- c) 1. majorság(i szántók);
2. robot (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- d) 1. El akarták kerülni a jobbágyok elégedetlenségének növekedését / a jobbágyfelkelést.
2. Meg akarták állítani az adóalap csökkenését. / Biztosították az állami bevételeket.
(A válaszok más megfogalmazásban és fordított sorrendben is elfogadhatóak.)
(Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

Feladatok a rendes érettségi évében tanulók részére

IX. (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

- A) Abraham Lincoln
- B) II. Vilmos
- C) II. Miklós
- D) III. Napóleon
- E) XIII. Leó
- F) Viktória

X. (Összesen 4 pont.)

- A) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

- a) 2.
- b) 1.
- c) 2.

- B) (Összesen 2,5 pont.)

- d) Az asszimilációs folyamat erősödése. (0,5 pont)
- e) Az urbanizáció elősegítette a folyamatot. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)
- f) (Több törvényben, fokozatosan) kötelezővé tette a magyar nyelv tanulását (pl. „lex Apponyi”). (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

XI. (Összesen 8 pont.)

- a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

A forrás megnevezése	A szöveg betűjele
Októberi diploma	D
Olmützi alkotmány	B
A kiegyezési törvények	C
Februári pátens	A

- b)

B	D	A	C
---	---	---	---

Helyes sorrend esetén 1 pont, 0,5 pont nem adható.

- c) Mert a birodalom ügyeinek intézésében a magyarok számarányuk, nem történelmi súlyuk alapján vehettek volna részt/ csökkent volna a magyar politikai befolyása stb.
(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)

- d) a törvény előtti egyenlőség gondolatát (1 pont)
- e). 1. a Pragmatica Sanctio-t,
2. 1723 elfogadható még az 1791/X. tc. is (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- f) Ez alapján közös a védelem/ a gyakorlatban a külügy, hadügy és az erre szolgáló pénzügy közösségét jelenti. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- g) alkotmányos monarchia (1 pont)

XII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

- a) (pesti/dunai nagy) árvíz
- b) 1849-ben (Buda ostromakor a szabadságharc alatt)
- c) Az országgyűlésnek.
- d) A lakosság számával/ a gazdaságban betöltött szerepével. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.)*
- e) hajóhíd
- f) 1873
- g) a földalatti vasút/ Millenniumi Földalatti Vasút
- h) Millenniumi ünnepekre/ a Honfoglalás 1000 éves évfordulójára

XIII. (Összesen 5 pont.)

- a) 1. Solferinói
2. 1859 (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- b) 2 (0,5 pont)
- c) 1. königgräzti/königgrätzi
2. 1866 (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- d) 4 (0,5 pont)
- e) A krími háborúé (1 pont)
- f) Oroszország (1 pont)

XIV. (Összesen 6 pont.)

- a) (Az első világháború alatt az Osztrák–Magyar Monarchiában kibocsátott,) magas kamatot ígérő állami kölcsön, amelyet a háborús kiadásokhoz való lakossági hozzájárulás ürügyén bocsátottak ki. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.)*(1 pont)
- b) A nemzetközi pénzpiacra nem jutottak hitelhez/ A lakossággal fizették meg a háborús költségeket. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- c) Kiszélesítse a hadikölcsönt jegyzők körét/ / a hátszág lakosságát is igyekezett az állam hadikölcsön jegyzésére serkenteni/A fronton szolgálók jövedelem hiányában nem tudtak hadikölcsönt jegyezni/ lehetséges volt, hogy elesnek. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- d) A szűkös készletek elosztására szolgált/az állam beavatkozott a piaci folyamatokba, szabályozta ezeket. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.)* (0,5 pont)
- e) Az élelmiszerkészletek döntően a frontokon harcolók ellátását szolgálták/ A hátszág ellátása másodlagos tényezővé vált/ A hadsereg szükségleteit a lakossági ellátás elé helyezték. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- f) Infláció (0,5 pont)
- g) Az állam pénzügyi szükségletei miatt a „bankópréshez” nyúlt/ fedezet nélkül nyomtatott pénzt. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)

SZAKIRODALMI KÉRDÉSEK

I. téma: Lengyel-magyar politikai és kulturális kapcsolatok a 14-16. században

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) igaz
- b) hamis
- c) igaz
- d) igaz
- e) hamis

XVI. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) XIII. Gergely
- b) IV. (Rettegett) Iván
- c) Radziwill család
- d) (Szapolyai) János Zsigmond
- e) Görgei Benedek
- f) Nyalkai Albert

XVII. IDŐPONTOK (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

- a) 1575 / 1576
- b) 1579. (április 1.)

XVIII. EGYETEMI ÉLET (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) a (krakkói) egyetem mindennapjairól / a (rektor előtt) megvitatott ügyekről
- b) beiratkozás / a beiratkozási díj befizetése / eskü
(Bármely helyes 2 válaszelem 1-1 pont, összesen 2 pont.)
- c) beania / depositio beanae
- d) (első) hivatalos pápai tiltólista / tiltott könyvek jegyzéke
- e) 1. hosszú tógyszerű ruha
2. (négyszögletes és kerek) süveg

XIX. MÉLTÓSÁGOK (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

hetman, alhetman, marsall, udvarnagy (Bármely helyes 2 válaszelem 1-1 pont, összesen 2 pont.)

XX. IDÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) (Martin) Cromer
- b) (Rotterdami) Erasmus
- c) (Niccolo) Machiavelli

XXI. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) V. Károlyt
- b) a sas
- c) mák
- d) majdnem egyötöd
- e) nem viselhettek fegyvert

II. téma: Nőnevelés és nőoktatás a 19. században

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) hamis
- b) hamis
- c) igaz
- d) igaz
- e) igaz

XVI. MINISZTEREK (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) Eötvös József
- b) Trefort Ágoston
- c) Wlassics Gyula

XVII. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) Veres Pálné (Beniczky Hermin)
- b) Brunszvik Teréz
- c) (Szeffi Mórné) Kánya (Kanya) Emília
- d) Teleki Blanka
- e) Zirzen Janka
- f) Karacs Teréz

XVIII. ZÁRDAI NEVELŐINTÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

- 1. Angolkisasszonyok
- 2. Irgalmas Nővérek
(Felcserélt sorrendben is elfogadható.)

XIX. SZERZŐK ÉS MŰVEIK (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 4., b) 1., c) 3., d) 2.

XX. LAPOK (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) Családi Kör
- b) Nemzeti Nőnevelés
- c) Magyar Paedagogia / Magyar Pedagógia

XXI. IDŐPONTOK (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 1806
- b) 1856
- c) 1848
- d) 1875. (október 25.)

XXII. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) 3
- b) Hugonnai Vilma
- c) 15. életévüket betöltött tanulók, akik bizonyítani tudták, hogy ismerik a polgári iskola első négy osztályának anyagát

III. téma: Könnyűzenei élet és kultúra lakóhelyemen az 1960-1980-as években

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) hamis
- b) igaz
- c) igaz
- d) hamis
- e) igaz

XVI. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) Aczél György
- b) Tömpe István
- c) Tóth Dezső
- d) Csörsz István
- e) Radics Béla
- f) Köpeczi Béla

XVII. IDŐPONTOK (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 1968
- b) 1958
- c) 1981 (március 21-23.)
- d) 1986

XVIII. IFJÚSÁGI CSOPORTOK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) csövesek
- b) rockerek
- c) hippik
- d) punkok
- e) digók
- f) skinheadek/bőrfejűek

XIX. RÖVIDÍTÉSEK (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) (MSZMP KB) Agitációs és Propaganda Osztály
- b) Magyar Hanglemezgyártó Vállalat
- c) tiltott/túrt/támogatott (művek)
- d) Központi Bizottság
- e) Magyar Szocialista Munkáspárt

XX. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) az Omega
- b) Demjén Ferenc
- c) a szocialista országok zenekarai és a finnek
- d) az 1968-as prágai tavasz eltiprása